श्रीगणेशायनमः श्रीसरस्वत्यैनमः॥दिक्कालाद्यनव
च्छिन्नानंतचिन्मात्रमूर्तये स्वानुभूत्येकमानाय
नमः शांतायतेजसे १ बोद्धारोमत्सरग्रस्ताः प्र
भवः स्मय दूषिताः अबोधोपहताश्चान्येजी
र्णमंगे सुभाषितं २ अज्ञः सुखमाराध्यः सु

खतरमाराध्योविशेषज्ञः ज्ञानलवदुर्विदग्धं
ब्रह्मापितं नरं न रंजयति २ प्रसह्यमणिमुद्धरेन्म
करवक्त्रदंष्ट्रांकुरात् समुद्रमपि संतरेत्प्रच
लदूर्मिमालाकुलं भुजंगमपि कोपितं शिर
सि पुष्पवद्धारयेन्न तु प्रतिनिविष्टमूर्खज

नचित्तमाराधयेत् ४ लभेतसिकतासुतैलमपि
यत्नतःपीडयन्पिबेच्चमृगतृष्णिकासुसलिलं
पिपासार्दितः कदाचिदपिपर्यटन्
शशविषाणमासादयेन्नतुप्रतिनिविष्टमू
र्खजनचित्तमाराधयेत् ५ व्यालंबालमृणा

लतंतुभिरसौरोद्धुंसमुज्जृंभते छेत्तुंवज्रमणीन्
शिरीषकुसुमप्रांतेनसंनह्यते माधुर्यंमधुविं
दुनारचयितुंक्षारांबुधेरीहते नेतुंवांछतियः
खलान्पथिसतांसूक्तैःसुधास्यंदिभिः ६ स्वा
यत्तमेकांतहितंविधात्राविनिर्मितं छादनमज्ञ

भ.नी.शि.
३

तायाः विशेषतःसर्वविदांसमाजेविभूषणंमौन
मपण्डितानाम् ७ यदाकिंचिज्ज्ञोहंद्विपइवमदां
धःसमभवंतदासर्वज्ञोस्मीत्यभवदवलिप्तं
ममंमनः यदाकिंचित्किंचिद्बुधजनसकाशाद
वगतं तदामूर्खोस्मीतिज्वरइवमदोमेव्यपग

३

नः ८ क्रमिकुलचितं लालाक्लिन्नं विगंधि जु

गुप्सितं निरुपमरसं प्रीत्यास्वादं नरास्थि निरा

मिषम् सुरपति [illegible] पिस्वायार्श्वे विलोक्य विशं

कते नहि गणयति स्वुद्रो जंतुः परिग्रहफल्गुतां

९ शिरः सा ईस्वर्गात्पतति शिरसस्तुसितिध

भ०नि०
४

रं महीध्रादुत्तुंगादवनिमवनेश्चापि जलधिम् अ
धोधो गंगा सेयं पदमुपगतास्तानमथवा विवेक
भ्रष्टानां भवति विनिपातः शतमुखः १० इति
नीतिशतके अज्ञप्रशंसा अथ विद्वत्प्रशंसा० शा
स्त्रोपस्कृतशब्दसुंदरगिरः शिष्यप्रदेयाग

माविख्याताकवयोवसंतिविषये यस्यप्रभो
निर्धनाः तज्जाड्यंवसुधाधिपस्यसुधियो
ह्यर्थंविनापीश्वराः कुत्स्याः स्युः कुपरीक्ष
का हिमणयोयैरर्घतः पातिताः १ हर्तुर्या
तिनगोचरंकिमपिसंपुष्णातियत्सर्वदाप्यर्थि

स्मः प्रतियाद्यमानमनिशं प्राप्नोति वृद्धिं परां क
ल्पान्तेष्वपि न प्रयाति निधनं विद्याख्यमन्त
र्धनं येषां तान्प्रतिमानमुज्झित नृपाः कस्तैः
सह स्पर्द्धते २ अधिगतपरमार्थान्पण्डि
तान्मावमंस्थास्तृणमिव लघु लक्ष्मीर्नैव

५

तान्संस्मरामि ॥ ५ अभिनवमदलेखाश्यामगं
डस्थलानां नभवतिविसतंतुर्वारणं वारणा
नां २ अंभोजिनीवनविलासनिवासमेव
हंसस्य हंतु नितरां कुपितो विधाता नत्वस्य
दुग्ध[illegible]जलभेदविधौ प्रसिद्धां वैदग्ध्यकीर्ति

भर्तृ.
६

मयहर्तुमसौऽसमर्थः ४ केयूरानविभूषयंति
पुरुषंहारानचंद्रोज्वलाः नस्नानंनविलेपनं
नकुसुमैन्नालंकृतामूर्द्धजाः वाण्येकासमलं
करोतिपुरुषंयासंस्कृताधार्यते क्षीयंतेख
लुभूषणानिसततंवाग्भूषणंभूषणं ५

६

विद्यानामनरस्यरूपमधिकंप्रछन्नगुप्तंधनं
विद्याभोगकरीयशःसुखकरीविद्यागुरूणां
गुरुः विद्यावंधुजनोविदेशगमनंविद्यापरा
दैवताविद्याराजसुपूजिताशुचियराविद्याविहि
नःपशुः ६ क्षांतिश्चेत्कवचेनकिंकिमरिभिः

भ.त.
७

क्रोधोस्तिचेद्देहिनां ज्ञातिश्चेदनलेनकिंयदि सुहृद्दिव्यौ
षधैःकिंफलं किंसर्पैःयदिदुर्जनाःकिमुधनैर्विद्या
नवद्यायदि व्रीडाचेत्किमुभूषणैःसुकविताय
द्यस्तिराज्येनकिम् ८ दाक्षिण्यंस्वजनेदयापरि
जनेशाठ्यंसदादुर्जने प्रीतिःसाधुजनेस्मयः ८

खलजने विद्वज्जने च्चार्जवम् शौर्यं शत्रुजने क्ष
मा गुरुजने नारीजने धूर्तता ये चैवं पुरुषाः कला
सु कुशला स्तेष्वेव लोके स्थितिः ८ जाड्यं धि
यो हरति सिंचति वाचि सत्यं मानोन्नतिं दिशति पा
पमपाकरोति चेतः प्रसादयति दिक्षु तनोति की

त्तिसत्संगतिः कथयकिंन्नकरोतिपुंसाम् ९ जयं
तितेसुकृतिनोरससिद्धाः कवीश्वराः नास्तियेषां
जशःकायेजरामरणजंभयं १० इतिनीतिशत
केविद्वत्प्रशंसा ॥ प्रथमानशौर्यप्रशं० सुस्वामो
यिजराकृशोपिशिथिलप्राणोपिकष्टां दशा मा

यन्नोपिविवियन्नदीधितिरियंप्रारोगभ्रनस्यन्स्वपि म
त्तेभेंद्रविभिन्नकुंभकवलग्रासैकवद्धस्पृहः किंजी
र्णतृणमत्तिमानमहतामग्रेसरःकेसरी १ स्वल्प
स्नायुवसावसेषमलिनंनिर्मांसमप्यस्थिगोः श्वा
ल्न छ्वायुरितोषमेतिनवतत्तस्यक्षुधाशांतये सिंहो

जंबुकमेकमागतमपीत्यक्तानिहंतिद्वियं सर्वःस्वयः
गतोपिवांछतिजनःसत्वान्तरयंफलं २ नांगूले
चालनमधश्चरणावपातंभूमौनिपत्यवदनो
दरदर्शनंच श्वापिंडदस्यकुरुतेगजपुंगवस्तुधी
रंविलोकयतिचाटुशतैश्चभुंक्ते २ परिवर्तिनिसं

८

सारेमृतः कोवानजायते सजातो येनजातेनया
ति वंशः समुन्नतिं ४ कुसुमस्तवकस्येवद्वयी
वृत्तिर्मनस्विनः मूर्ध्निवासर्वलोकस्यविशीर्येतव
नेथवा ५ संत्यन्येपिबृहस्पतिप्रभृतयः संभा
विताः पंचषास्तान्प्रत्येषविशेषविक्रमरुचीराहु

न्नैवैरायते द्वावेव ग्रसते दिने स्वरनिशाप्रारोग्मरौ
भासुरौ प्रीतः प्रवैरिणीयस्यपदानवयति: शीर्षा
वशेषाकृतिः ६ वहन्तिभुवनेश्वरीगिरोवः प्रणा
कलकस्थितांकमठयतिनायक्षेमध्येसदास
ध्यायेते तमपिकुरुतेक्रोडाधीनंययोधिरनार १०

रादल्लमहत्तां निःसीमानं चरित्रविस्मृतयः ७ व
रं यक्षच्छेदः समदमघवन्मुक्तकुलिशप्रहारैरुद्ग
च्छद्दहनदहनोद्गारगुरुभिः तुषाराद्रेः सूनो
रहह पितरि क्लेशविवशे न यासौ संयातः पयसि
पयसां पत्युरुचितः ८ यदङ्गेतनोपियोदेः स्य

बो२

ष: प्रज्वलतिसवितुरुदये ततेजस्वीपुरुषः पर
कृतविकृतिं कथंसहते ९ सिंहः शिशुरपिनिप
ततिमदमलिनकपोलभित्तिषुगजेषु प्रकृतिरि
यंसत्ववतांनखलुवयस्तेजसोहेतुः १० इति
मानशौर्यप्रशंसा अथार्थप्रशंसा यातियो

११

तुरसातत्वंगुरणागरणास्तस्याप्यधोगच्छतु शी
लंशैलततटान्यतत्वभिजनः संदह्यतां वह्निनां
शौर्येवैरिणिवज्रमास्तुनिपतत्वर्थोस्तुनः
केवलं येनैकेन विना गुणास्तृणलवाप्रायाः
समस्ताइमे १ यस्यास्तिवित्तंसनरः कुलीनः सपं

ङितःसश्रुतवान्गुणज्ञः सएववक्तासचदर्शनीयः
सर्वेगुणाःकांचनमाश्रयन्ति २ दौर्मंत्र्यान्नृप
तिर्विनश्यतियतिःसंगात्सुतोलालनात् वि
प्रोनध्ययनात्कुलंकुतनयाच्छीलंखलोपा
सनात् ह्रीर्मद्यादनवेक्षणादपिकृषिःस्नेहं

भवासाश्रयान्मैत्रीचाप्रणयात्समृद्धिरनयान्मा
गात्प्रमादाछ्रुतं २ दानंभोगोनाशस्तिस्रोग
तयोभवन्तिविभवस्य योनददातिनभुंक्तेत
स्यतृतीयागतिर्भवति ४ मणिःशाणोल्लि
ढःसमरविजयीहेतिनिहतोमदक्षिणोनागःश

रदिशरितः श्यानपुलिनाः कलाशेषश्चंद्रः सुरतमृ
दिता बालवनिता तन्निम्नाशोभन्ते गलितविभ
वाश्चार्थिषु जनाः ५ परिक्षीणः कश्चित्स्पृहय
ति यवानां प्रसृतये स पश्चात्संपूर्णो गणयति
धरित्रीं तृणसमां अतश्चानेकांताद्गुरुलघुतया

र्थे क्षुधर्त्तिनामवस्थान स्त्रनिप्रश्रययातिच संकोचयु

जितः ८ राजन्दुधुक्षसि यदि क्षितिधेनुमेनां तेना

द्यवत्समिव लोकमिमं सुपाराण तस्मिंश्च सम्यग

निशं यरितुष्यमाणे नानाफलं फलति कल्पल

तेव भूमिः ९ सत्यानृताच परुषाप्रियवादिनीच

हिंस्रादयालुरपि चार्थपरो वदान्या नित्यव्यया प्रचुरनित्यधनागमा च वेश्यांगनेव नृपनीतिरनेकरूपा ८ आज्ञाः कीर्त्तिः पालनं ब्राह्मणानां दानं भोगो मित्रसंरक्षणं च येषामेते षड्गुणा न प्रवृत्ताः कोऽर्थस्तेषां पार्थिवोपाश्रयेण ९ यद्धात्रा निजभालपट्टलिखितं स्तो

कंमहद्वाधनं तत्प्राप्नोति मरुस्थलेपिनितरांमेरौ
ततोनाधिकं तद्धीरोभववित्तवत्सुकृपणांवृत्तिं
वृथामाकृथाः कूपेपश्यपयोनिधावपिघटो
गृह्णातितुल्यंजलम् १० इतिनीतिसतके अर्थ
प्रशंसा अथदुर्जनप्रशंसा अप्रकरणात्वमाका

ससाविग्रहः परधनेषस्योचितिसस्पृहः सुजनबंधुजनेष्व
सहिष्णुताप्रकृतिसिद्धिरियंहिदुरात्मनां १ दुर्जनः परि
हर्त्तव्योविद्ययालंकृतोपिसन् मणिनालंकृतः सर्पः
किमसौनभयंकरः २ जाड्यंह्रीमतिगण्यतेव्रतरु
चौदंभः शुचौकैतवं शूरेनिर्घृणतामुनौविमतितादै १५

न्यं प्रियालापिनि तेजसि चिन्त्यवत्ति प्रतामुखवरताव
गिकिर्यशासि: स्थिरे तत्को नाम गुणो भवेत्सगुणिनो
योदुर्जनैर्नीकितः २ लोभश्चेद गुणेन न किंपिशु
नतायद्यस्ति किं पातकैः सत्यं चेत्तपसा च किं शुचिम
नो यद्यस्ति तीर्थेन किम सौजन्यं यदि किं जनैः स्वम

हिमायद्यस्तिकिंमंडनैः सद्धियायदिकिंधनैः रयद्यस्तोय

द्यस्तिकिंमस्तुनां ४ राशिदिवसधूसोनालितयोव

नाकामिनीसरोविगतवारिजंमुखमनक्षरंस्वाकृतेः

प्रभूर्ह्रणायरायरगासततङगेतः सज्जनोन्वयोगरा

गतःस्वलोमनसिसम्मसत्यानिमे ५ नकश्चिस्मरा १६

कोयानामात्मीयोनामभूसुजाम होतारमग्यिजुका
नंस्यच्चेदहतियावकः ८ मोनान्मुकःप्रवचनप
टुर्वातुलोजल्पकोवाधृष्टःपार्श्वेभवतिचतदाद्वर
तश्चाप्रगल्भःक्षांत्याभीरुर्यदिनसहतेप्रायशोना ६४
भिजातःसेवाधर्मःपरमगहनोयोगिनामप्यग

न्यः ७ उद्भासिताखिलखलस्य विशृंखलस्य प्रा
ग्जालविस्तृतनिजाधमकर्मवृत्तेः दैवादवाप्त
विभवस्य गुणद्विषोस्य नीचस्य गोचरगतैः सु
खमाप्तकैः ८ आरंभगुर्वि क्षयिणी क्रमेण ल
घ्वी पुरा वृद्धिमती च पश्चात दिनस्य पूर्वार्द्ध

१०

17

रार्द्धभिन्नाछायेव मैत्रीखलसज्जनानाम् ९ मृ
गमीनसज्जनानांतृणजलसंतोषविहितवृत्ती
नां लुब्धकधीवरपिशुनानिष्कारणवैरिणो
जगति १० इतिनीतिशतके दुर्जनप्रशंसा ३ अ
थसुजनप्रशंसा वांछासज्जनसंगमेपरगु

रो प्रीतिर्गुरौ नम्रता विद्यायां व्यसनं स्वयोषिति रतिर्लो
कापवादाद्भयं भक्तिः शूलिनि शक्तिरात्मदमने संस
र्गमुक्तिः खलेष्वेते येषु वसंति निर्मलगुणास्तेभ्यो
नरेभ्यो नमः १ विपदि धैर्यमथाभ्युदये क्षमा
सदसि वाक्पटुता युधि विक्रमः यशसि चाभिरु १८

चिव्यसनं श्रुतौ प्रकृतिसिद्धमिदं हि महात्मनां २
करे श्लाघ्यस्त्यागः शिरसि गुरुपादप्रणयिता मुखे
सत्या वाणी विजयिभुजयोर्वीर्यमतुलम् हृदि स्वच्छा
वृत्तिः श्रुतमधिगतैकव्रतफलं विनाप्यैश्वर्येण
प्रकृतिमहतां मण्डनमिदम् ३ प्राणाघातान्निवृत्तिः प

रधनहरणोसंयमः सत्यवाक्यंकालेशक्त्याप्रदानंयुव

तिजनकथामूकभावः परेषांतस्मोंश्रोतोविभंगोगुरु

षुविनयःसर्वभूतानुकंपासामान्यःसर्वशास्त्रेष्वनु

पहतविधिःश्रेयसामेषपंथा ४ संवत्सुमहतांचित्तंभ

वत्युत्पलकोमलम् आपत्सुचमहाशैलशिलासं

२

वै
वातैर्क्लेशम् ५ ॥ असन्तो नाभ्यर्थ्याः सुहृदपि न या
च्यः कृशधनः प्रियान्याय्या वृत्तिर्मलिनमसुभ
ङ्गेऽप्यसुकरं विपद्युच्चैः स्थेयं पदमनुविधेयं च म
हतां सतां केनोद्दिष्टं विषममसिधाराव्रतमिदं ६
प्रदानं प्रच्छन्नं गृहमुपगते सम्भ्रमविधिः प्रियं कृत्वा

मौनंप्रछन्नंगृहमुपगमे■ःसदसिकथनंवाप्युपकृतेः
७अनुत्सेकैलक्ष्म्यानिरवधिभवसाराःपरकथाः
सताकेनोद्दिष्टंविषममसिधाराव्रतमिदम् ७ सं
तप्तायसिसंस्थितस्यपयसोनामापिनज्ञाय
ते मुक्ताकारतयातदेवनलिनीपत्रस्थितंरा २०

जेते स्वात्यांसागरमुक्तिमध्यपतितंतज्जायतेमौक्ति
कंप्रायेणाधममध्यमोत्तमगुणाः संसर्गतोजाय
ते ८ यः प्रीणयेत्सुचरितैः पितरंसपुत्रोयद्भर्तुरे
वहितमिच्छतितत्कलत्रं तन्मित्रमापदिसुखेचस
मक्रियंयदेतत्त्रयंजगतिपुण्यकृतोलभंते ९ नम्र

भ·नी·नि

२१

त्वेरागोन्नमतः परगुणाकथनैः स्वान्गुणान्ख्यापयं
तः स्वार्थान्संपादयंतोविततपृथुतरारंभयत्नाः
परार्थेक्षांत्यैवाक्षेपरूक्षाक्षरमुखरमुखान्दू
षयंतः समंतात्संतः साश्चर्यचर्याजगतिबहु
मताः कस्यनोभ्यर्चनीयाः १० इतिनीतिशतके

२१

सुजनप्रशंसा अथपरोपकार० भवन्तिनम्रा
स्तरवःफलोद्गमैर्नवांबुभिर्भूरिवलंविनोघनाः
अनुद्धताःसत्पुरुषाःसमृद्धिभिःस्वभावएवैषप
रोपकारिणां १ श्रोत्रंश्रुतेनैवनकुंडलेनदाने
नपाणिर्नतुकंकणेन विभातिकायःकरुणा

भ.नी.टि.
२२

परारणां परोपकारैर्न्नतु चंदनेन २ पद्माकरं दिनक
रो विकचिं करोति चंद्रो विकाशयति कैरवचक्रवालं
नाभ्यर्थितो जलधरोपि जलं ददाति संतः स्वयं पर
हिताभिहिताभियोगाः ३ एते सत्पुरुषाः परार्थघ
टकाः स्वार्थं परित्यज्य ये मध्यस्थाः खलु ते परार्थ

२२

घटकाः स्वार्थविरोधेन ये तेमी मानुराक्षसाः परहितं स्वा
र्थाय निघ्नंति ये ये निघ्नंति निरर्थकं परहितं ते के
न जानिमहे ४ पापान्निवारयति योजयते हिताय गु
ह्यं निगुहति गुणान्प्रकटीकरोति आपद्गतं च न जहा
ति ददाति काले सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदंति

भ.त.नि.
२३

संतः प्र क्षीरेता यमवेक्ष्य तेन यय सा स्वात्माङ्कशानौ
द्रुतः गंतुंयाकमुन्मनाः सम्भ्रम वदृष्टानु मित्रां यदं
युक्तं तेन जल्येन शाम्यति सतां मैत्री पुनस्त्वीदृशी ध
रतः स्वापिति केशवः कुल मित तस्त दीयद्विषामितश्च
सारशार्थिनः शिखरिसांगरागाः सैते इतो ग्यि वड

२३

वाग्नलः सहसमस्तसंवर्त्तकैरहो विततमूर्च्छितभरस
हंच सिंधोर्वपुः ७ जातः कूर्मः सरकः पृथुभुवने
भारायार्पितं येन पृष्ठं न्योय्यं जन्म ध्रुवस्युभ्रमति
नियमितं यस्य तेजस्विपराक्रम हातव्यावर्थस्वहाः
परहितकारणेनोपरिष्टान्नेचाधोव्रसांडोदुंवरांतमपि

भ.नी.नि.
२४

कवदपरेजंतनो[illegible]ातनर्ष्टां: ८ तद्द्यांछिंधिमजघ
मां जहिमदंप्यायेत्तिंमाकृथाः सतांकुरुयनुयाहिसा
ध्युयदविं सेवस्वविदुज्जनान मान्योन्मानयांवि
द्विषाप्यनुनयप्रख्यापयनस्वान्गुरान कीर्तिंयाल
य दुरिवतेकुरुदयांमेतत्सतांवेष्टितम ९ मनसि २५

वचसिकायेपुरायपीयूषपूर्णा स्त्रिभुवनमुपकारश्रेणि
भिप्रिणायंतः परगुणा परमाराण्नुपर्वतिहृत्यनिसं
निजहृदिविकसंतः संतिसंतः कियंतः १० इतिनीति
शतकेपरोपकारप्रशंसा ॥ अथधैर्यप्रशंसा रत्नै
र्महार्हैस्तुतुषुर्न्नदेवानभेजिरेभिमविषेणभीतिं

भ॰त॰नि
२५

सुधांविनानप्रययुर्विरामंननिश्चितार्थाद्विरमंतिधीराः १ प्रा
रभ्यतेनखलुविघ्नभयेननीचैः प्रारभ्यविघ्नविहताविर
मंतिमध्याः विघ्नैः पुनः पुनरपिप्रतिहन्यमानाः प्रारभ्य
उत्तमजनानपरित्यजन्ति २ क्वचित्पृथ्वीशय्याः क्वचि
दपिचपर्यंकशयनः क्वचिच्छाकाहारः क्वचिदपिचशा २५

त्योदनरुचिः क्वचित्कंथाधारी क्वचिदपिचदिव्यांवरध
रोमनस्वीकार्यार्थीनगणयतिदुःखंनचसुखं ३ ऐ
श्वर्य्यस्यविभूषणंसुजनताशौर्यस्यवाक्संयमो ज्ञान
स्योपशमःश्रुतस्यविनयोवित्तस्यपात्रेव्ययैः अ
क्रोधस्तपसःक्षमाप्रभवितुर्धर्मस्यनिर्व्याजतासर्वेषा

मप्यसर्वविकारणमिदंशीलंपरंभूषणं ४ निंदंतुनी
तिनिपुणायदिवास्तुवंतुलक्ष्मीःसमाविशतुगछ
तुवायथेष्टं अद्यैववामरणमस्तुयुगांतरेवान्या
य्यात्पथःप्रविचलन्तिपदंनधीराः ५ भग्नाशस्यक
रंडपीडिततनोम्लानेंद्रियस्यक्षुधात्तस्वाखुरविवरंस्व

यंनियतितोनक्षेमुखभोगिनः त्वन्नस्तम्पिपशितेनसत्वर
मसौतेनैवयातः यथा लोकाः यस्पतदेवमेवहिन्न
गांवन्हैक्षयेकारणं दे यातितोपिकराद्यातैरुत्यत
त्येवकंदुकः आयेरासाधुवजीनामस्यायिन्योविप
नयः ७ यथंवयंवयंयूयमित्यासीन्मतिरावयोः

किंवृत्तमधुनायेन यूयंयूयंवयंवयं ८ ॥आलस्यंहि मनु
ष्याणांशरीरस्थोमहारिपुः नास्त्युद्यमसमोबंधुः कुर्वाणो
नावसीदति ९ छिन्नोपिरोहतितरुःक्षीणोप्युपचीयते
चंद्रः इतिविमृशंतःसंतःसंतप्यंतेनविप्लुतालोके १० ३
तिनीतिं० धैर्यशीलप्रशंसा॥अथदैवप्रशंसा॥नेतायस्य

व्रहस्पतिःप्रहरणांवज्रंसुराःसैनिकाःस्वर्गोदुर्गमनुग्रहःवि
ल्लहरेरैंवतोवारणः इत्यैश्वर्यवलान्वितोपिवलिभिर्भ
ग्नःपरैःसंगरे तद्व्यक्तंवरमेवदैवशरणंधिग्धिग्धि
ग्वृथापौरुषम् १ कर्मायत्तंफलंपुंसांवुद्धिःकर्मा
नुसारिणी तथापिसुधियाभाव्यंसुविचार्यैवकुर्वता २

भर्तृ·नि·
२८

रथ्यात्कछकवङ्म्यांमदेयार्थः यतन्नपि तथात्वनार्यः
यततिमत्यिंडपैनेंयथा २ खल्वाटोदिवसेस्वरस्यकि
रणैः संतापितोमस्तके वांछन्देशमनातपंविधिवशा
द्बिल्वस्यमूलंगतः तत्राप्यास्यमहाफलेनपततामग्नं
समस्तांशिरः प्रायोगछतियत्रभाग्यरहितस्तत्रापदांभाज

२८

नं ४ गजभुजंगमयोरपिबंधनंशशिदिवाकरयोर्ग्र
हपीडनं मतिमतांचविलोक्यदरिद्रतांविधिरहोबल
वानितिमेमतिः ५ सृजतितावदशेषगुणाक
रंपुरुषरत्नमलंकरणंभुवः तदपितत्क्षणभंगि
करोतिचेदहहकष्टमपण्डितताविधेः ६ येनेवं

बरखरोऽन संवितो निशि चंद्रमा तेनैव च दिवा भानुरहो
दौर्गत्यमेतयोः ७ विमचिरमायामादस्मा दुरध्यव
सायतो वियदिम हातां धैर्यध्वंसयदो छितु मीहसे
श्रयि ऽमते कल्पायाये व्ययेत च रणाकुल शिखरि
णामुत्पततां नैतेन वा जलनराशयः ८ देवेन प्रभु

णास्वयंजगतियद्यस्यप्रमाणीकृतं तन्नस्योयन
येत्मनागपिमहान्नैवाश्रयःकारणं सर्वासायरि
पूरकेजलनधरेवर्षत्यपिप्रत्यहंसूक्ष्मायवयतंसि
चातकमुखेद्वित्राःपयोबिंदवः ९ इतिनीतिश
तः देवप्रशंसा अथकर्मप्रशंसा नमस्यामोदेवा

न्ननुहतविधेस्तेपिवशगा विधिर्वंद्यः सोपिप्रतिनि
यतकर्मैकफलदः फलंकर्मायत्तंकिममरगणैः किं
चविधिनानमस्तत्कर्मभ्यो विधिरपिनयेभ्यः प्रभव
ति १ ब्रह्मायेनकुलालवन्नियमितो ब्रह्मांड
भांडोदरे विष्णुर्येनदशावतारगहनेक्षिप्तो

महारांकटे रुद्रोऽजेनकपालतपारिगपुटके भिक्षाटनं कारितः सूर्यो भ्राम्यति नित्यमेव गगने तस्मै नमः कर्मणे॥

२ या साधून्सुखरीकरोति विदुषो मूर्खान्हितान्द्वेषिणः प्रत्यक्षं कुरुते परोक्षममृतं हालाहलं तत्क्षणात् तामाराधय सत्क्रियां भगवतीं भोक्तुं फलं वांछि

तंहेसाघोव्यसनैर्शैरोषुविपुलेष्वास्यां[illegible]यामाह्
थ्याः ३ भ्रुभ्नंसस्तस्य स विभ्रमाद्रुवर्तयं४ श्वेतातपत्रो
ज्वला लक्ष्मी रित्यनुभूयते ध्रुवमिव स्फीते शुभे कर्म
शि विछिन्ने नितरामनंगकलहक्रीडात्रुटत्तंतुकं
मुक्ताजालमिव प्रयाति झटिति भ्रश्यद्दिशो दृश्यतां ४

गुणवदगुणवद्वा कुर्वता कार्यमादौ परिणतिरवधा
र्या यत्नतः पंडितेन अतिरभसकृतानां कर्मणा
माविपत्तेर्भवति हृदयदाही शल्यतुल्यो विपाकः ४
५ स्थाल्यां वैदूर्यमय्यां पचति तिलखलीं चंदनै
रिंधनाद्यैः सौवर्णैर्लांगलाग्रैर्विलिखति वसु

धामर्कतूलस्यहेतोः छित्वाकर्पूरखंडानवृतिमिहकु
रुतेकोद्रवाणांसमंतात्प्राप्येमांकर्मभूमिंनचर
तिमनुजोयस्तपोमंदभाग्यः ९६ नैवाकृतिःफल
तिनैवकुलंनशीलंविद्यानचापिनचयत्नकृता
पिसेवा भाग्यानिपूर्वतपसाखलुसंचितानि का

त्रुजलाग्निमध्येमहार्णवेपर्वतसंकुटेवा सुप्तंप्रमत्तंविषमस्थि
तंवारक्षंतिपुण्यानिपुराकृतानि ९ भीमंवनंभवतितस्यपु
रंप्रधानंसर्वोजनःसुजनतामुपयातितस्य वाछाचभू
र्भवतिसंनिधिरत्नपूर्णायस्यास्तिपूर्वसुकृतंविपुलं
नरस्य १०० इतिकर्मप्रशंसा इतिश्रीभर्तृहरिमहायोगी

३२

33

न्द्रविरचितेनीतिशतकं समाप्तिमगमत १ ॐ ॥ ॥शं
मुखयमहरयोमदिरेक्षणानं येनाश्रयंतिसततंगृह
कुंभदासाः वाचामगोचरचरित्रविचित्रताय तस्मै नमो
भगवते कुसुमायुधाय १ नत्रादेस्त्रीप्रशंसा स्मिते
नभावेराचलज्जयाभियापराङ्मुखैरर्द्धकटाक्षविस